

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

14-15 квітня 2009 р.

Київ 2009

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах:
матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
/ за заг. ред. О.В. Петренка, О.М. Ічанської (Київ, 14-15 квітня 2009 р.)
/ М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту
«НАУ-друк», 2009. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова

В.П. Харченко, д.т.н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету

Заступник

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри авіаційної психології, заступник з наукової роботи директора Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету

Члени оргкомітету:

В.Г. Панок, проф.

О.М. Долгова, доц.

О.М. Ічанська, доц.

О.М. Назарук, доц.

О.В. Сечейко, доц.

О.В. Гірчук, старш. викл.

В.В. Злагодух, старш. викл.

О.В. Івачевська, зав. лаб.

Н.С. Хімченко, викл.

Секретаріат конференції:

О.В. Гірчук (голова)

П.В. Кіреєв

*Рекомендовано до друку вченою радою
Гуманітарного інституту Національного
авіаційного університету
(Протокол №6 від 11 березня 2009 р.)*

© Національний авіаційний
університет, 2009

- авіації та психологічна компетентність пілота // Збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції „Гуманітарна освіта в профільних вищих навчальних закладах: проблеми і перспективи”: В 2 т. – Т. 1 / За заг.ред. А.Г.Гудманяна, О.В.Петренка. – К. : НАУ, 2005. – С. 135-136
3. Петренко О.В. Методологічні особливості психологічних досліджень діяльності екіпажів повітряних суден як малих груп / Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції "Гуманітарні проблеми становлення сучасного фахівця" 22-23 березня 2007 р.: В 2-х т. – Т.1. / За заг.ред. А.Г.Гудманяна, О.В.Петренка. – К. : НАУ, 2007. – С. 164-166
4. Широбоков Ю.М. Основні теоретико-методологічні підходи в дослідженнях міжособистісного спілкування // Наукові записки Харківського військового університету. Соціальна філософія, педагогіка, психологія. – Харків: ХВУ, 2000. – Вип. VIII. – С. 198-203.

Антон Шаповал

м. Київ

Демографічна криза: психологічний аналіз та перспективи її подолання

Драматичні події останнього десятиріччя негативно вплинули на всі складові відтворення населення, перервали

відносно плавну динаміку демографічних процесів, але особливо руйнівню вплинули на дітородну діяльність населення. Негативні тенденції в динаміці народжування посилювались, обумовлюючи поглиблення депопуляції. Пошук шляхів вирішення такого демографічного становища має стати пріоритетним завданням на державному рівні, з опорою на науково обґрунтовані підходи до подолання виявленої закономірності з урахуванням та впровадженням досвіду передових європейських країн.

Докорінна зміна соціально-економічних умов зруйнувала усталений порядок взаємовідносин на ринку праці, але не призвела до кардинальної перебудови ситуації, його адаптації до нових економічних умов, нової державної політики щодо структурної перебудови економіки. Політика зайнятості населення періоду централізованої планової економіки спиралася на постійний надлишок робочих місць порівняно з пропозицією робочої сили, на екстенсивний характер розвитку економіки. Такий підхід сприяв забезпеченню гарантій зайнятості населення, зводив до мінімуму соціальну напруженість, пов'язану з безробіттям, забезпечував роботою випускників навчальних закладів. Відносно короткий період незалежності країни не дозволив повністю перебороти психологічну неготовність владних та керівних структур, особливо на регіональному рівні, до сприйняття змін на ринку праці, зумовлених перехідним періодом, врахування таких нових факторів трансформації ринку праці, як: роздержавлення власності, темп і ефективність приватизації, розвиток малих та середніх форм

бізнесу, визначення державних пріоритетів щодо розвитку окремих галузей і територій, інвестиційна та фіскальна політика, демографічна структура населення, зміни попиту та пропозиції робочої сили в різних секторах економіки.

На існуючій в Україні матеріальній базі не тільки відбувається зменшення можливостей забезпечення життєво важливих потреб людини, але й знижується сам стандарт життя переважної більшості населення. Як свідчать вітчизняні дослідження, основним чинником посилення негативних демографічних тенденцій є те, що у зв'язку з перманентною соціально-економічною кризою відтворення населення економічно не забезпечується. Особливо негативно впливає на існуючі стандарти життя безробіття, зокрема приховане – у формі вимушеної неповної зайнятості, поширення якого маскує дійсний масштаб руйнації економічного базису життя і відтворення населення.

Відсутність механізмів вирішення соціальних конфліктів, соціальна та підприємницька пасивність населення, масове поширення вимушеної неповної зайнятості для послаблення проблеми існування надлишкової робочої сили; фактична невизначеність статусу людини за критерієм зайнятості й незайнятості, коли величезна кількість зайнятих є, по суті безробітними, а безробітні є зайнятими, проте не реєструються як такі; значна стихійність формування ринку праці, найбільш яскравим прикладом чого є бурхливий розвиток незареєстрованої

або тіньової зайнятості населення - це проблеми, вирішення яких все ще попереду.

Література:

1. Бугуцький О. Демографічна ситуація та використання людських ресурсів. - К., 1999. - 278 с.
2. Демографічні перспективи України до 2026 року. - К., 1999. - 55 с.
3. Демографічна криза в Україні. Проблеми, дослідження, витоки, складові, напрямки протидії (НАН України). За ред. Стешенко В. - К., 2001. - 560 с.
4. Павленко Ю. Трансформація суспільства і проблеми соціальної політики. - К., 1998. - 65 с.
5. Стратегії розвитку України: теорія і практика (за ред. О.Власюка). - К., 2002. - 864 с.